

remélhetőleg magáévá fogja tenni, legszebb bizonyítéka az elhúnyt tudományszeretetének, s méltó, hogy maradandó emléket biztosítson nevének az intézet történetében.

Sch. Gy.

A legújabb magyar nyelvemlék. Középkori magyar nyelvemlékeink sorozata ez év elején egy kora XVI. századi kéziratlappal gyarapodott. Ez egy ferenczrendi szerzetesek által írt imádságos könyv, az 1510—20. évekből, mely kétszáz év óta lappangott a *Lázár* család birtokában, mignem *Lóczy Lajos* egyetemi tanár több más régi könyv társaságában reáakadt és a Magyar Tud. Akadémia főtítkárának figyelmét reá irányította. A hat vagy hét különböző kéz által írt, 161 levélre terjedő papirkéziratot, melyet *Szily Kálmán* főtítkárra a f. évi febr. 3-iki akadémiai osztályülésen mutatott be a nyilvánosságnak, tulajdonosnője, *Lázár Zelma* a Magyar Tudományos Akadémiának ajándékozta. Az akadémia az újonnan felfedezett nyelvemléket az ajándékozó nevééről *Lázár-kódexnek* nevezte el.

(A. É.)

Gutenberg születésének ötszázadik évfordulója. A Német birodalom egyik legnagyobb kulturális jubileumára készül. Minthogy a könyvnyomtatás feltalálója minden valószínűség szerint kevéssel 1400 előtt született, születése ötszázadik évfordulójának megünneplése nemsokára aktuálissá válik. A németországi sajtó már régebben foglalkozik a kérdéssel. Legelsőnek a »*Zeitschrift für Deutschlands Buchdrucker*« szólalt meg 1894 november havában. A »*Mainzer Anzeiger*« múlt évi november 7-iki számában *dr. Heidenheimer*, a »*Frankfurter Zeitung*« november 3-iki számában pedig *Börkel* nyilatkoztak a fontos ünneplésre nézve. A »*Mainzer Anzeiger*« november 11-iki számában fölvetették azt az eszmét is, hogy az összes nemzeteket föl kell szólítani az ünneplésben való részvételre. Mainz főpolgármestere föl hívta a tudósokat, hogy Gutenberg születési évére vonatkozó véleményüket nyilvánítsák ki. A »*Centralblatt für Bibliothekswesen*« szerkesztője *O. Hartwig* nézete szerint Mainzban bizottság volna alakítandó, mely aztán a német könyvnyomdászok egyleteinek vezetőivel s más illetékes körök képviselőivel az ünneplés módozatait egységesen állapítaná meg. Bármely irányt is vegyen a németek ünneplése, Magyarországon szintén meg kell találni az alkalmas módot e nagyjelentőségű kulturális ünnep megülésére.

E—r.

Könyvtári gyakornokok Ausztriában. Az osztrák vallás- és közoktatásügyi miniszter 1895 november 28-án az összes egyetemi könyvtárak előjárásaihoz rendeletet intézett a könyvtári gyakornokok föl vételére vonatkozólag. E rendelet értelmében a folyamodók, kik az osztrák állampolgárság mellett doktori fokozatot vagy középiskolai tanári képesítést tudnak igazolni, szükséges nyelvismeretekkel rendelkeznek s a könyvtári szolgálatra egyébként is alkalmasak, a szükséghez képest, előre meg nem állapított számmal, mint díjazatlan gyakornokok föl vétetnek, azonban csak egy évi teljesen kielégítő próba szolgálat után eskettetnek föl. A rendelet a volunteerökre is

kiterjeszkedik, megjegyezve, hogy ilyenekül is vehetők fel jelentkezők, ha nem tartanak igényt hosszabb alkalmaztatásra és munkásságuk honorálására s ha fölvételüket könyvtári szolgálati szempontok nem ellenzik. Úgy a gyakornokok, mint ez utóbbiak fölvételére vonatkozó javaslatok a könyvtárak előljáróságai részéről az illetékes hatóságok útján terjesztendők fel. Ezek a rendelet főbb pontjai, melynek célzatait mindenki helyeselni fogja, a ki a könyvtári állások betöltésével járó nehézségeket ismeri. Ez intézkedés által Ausztriában nagyjából meg van oldva a könyvtárnokok gyakorlati kiképzésének problémája; sőt még messzebb menő eredményekre is lehet kilátás. Ugyanis valószínű, hogy az alkalmazott gyakornokok mindenike nem fog könyvtári szolgálatba lépni, hanem esetleg tanári vagy másnemű működési kört keres magának. Az az idő azonban, a mit valamelyik nagyobb könyvtárban töltött, oly mély benyomásokat hagy maga után, hogy egész életén át megmarad érdeklődése és érzése bizonyos dolgok iránt, s így a maga kisebb körében is buzdító hatással lehet, s terjesztheti az irodalmi emlékek iránt való fogékonyságot. Ily módon lehetséges lesz aztán az egész társadalmat meghódítani annak a nemes törekvésnek céljaira, mely a tudományos könyvtárak működését oly nevezetes nemzeti misszióvá teszi.

E—r.

Kassa város törvénykönyve. A szabad királyi városok 1701-ben Bárfán latin-magyar szöveggel kiadták statutumaikat. (R. M. K. I. k. 1619. sz. és II. k. 2057. sz.) A könyv két különböző címlappal jelent meg és pedig Kassa városa kívánságára, a mint az alábbi oklevél is tanúsítja:

Generosi, prudentes ac circumspecti domini, fratres, amici et vicini nobis observandissimi, salutem reciprocoque voto, anni huius saecularis secundi, exordium secundum, auspicatissimum progressum felicissimumque eiusdem decursum pari cordialitate precamur. Praetitulatarum dominationum vestrarum binas literas causa remissionis scripti libri hic apud typographum existentis debito honore percepimus. Quod quidem opus propter nonnullos (uti id ex relatione typographi haberemus) circa finem in versione existentes defectus, typo haud perfectum sit. Adurgente nihilominus per dominationes vestras remissione eiusdem, hacce occasione eundem transmittere volumus. Manentes in reliquo generosis, prudentibus ac circumspectis dominationibus vestris

Bartphae, 8. Januarii 1702.

Fratres, amici et vicini ad serviendum paratissimi

N. iudex ac senatus liberae ac regiae civitatis

Bartphensis.

Kívül: Generosis, prudentibus ac circumspectis dominis N. N. iudici primario ac senatoribus reg. ac. lib. civitatis Cassoviensis etc., dominis, fratribus, amicis et vicinis nobis observandissimis. Cassoviae.

Az oklevél eredetije Kassa város levéltárában 11.978. szám alatt őriztetik.

Ifj. Kemény Lajos.